

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

The Results of Project-based Learning on Media Literacy in the 21st Century for Upper Elementary School Students

ภูษนิษา งามพลกรัง¹ ภัทรวรินทร์ เครือโสม² และบุญรัตน์ แผลงสร³

Phusanisa Ngampolkrung¹ Pattarawarin Kruasom² and Boonrat Plangsorn³

¹ ครู โรงเรียนวัดหนองสุทธะ จังหวัดสระบุรี

Teacher in Wat-nong Sutta School, Saraburi

² ครู โรงเรียนศูนย์สงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี

Teacher in Special Warfare School, Lopburi

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Assistant Professor Dr. in Department of Educational Technology and Communications Faculty of Education Kasetsart University 10900

³ Corresponding Author: E-mail: boonrat.p@ku.ac.th

Received: 20 ม.ค. 66 Revised: 27 ก.พ. 66 Accepted: 21 เม.ย. 66

DOI: 10.14416/j.ted.2025.06.007

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดหนองสุทธะ จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่องการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 อันดับแรกคือ การสร้างสรรค์ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมการประเมิน การเข้าถึงและการวิเคราะห์ ตามลำดับ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 89.24 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ประสิทธิภาพของการเรียน (E_1/E_2) มีค่าเท่ากับ 80.52/89.24 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และ 4) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การรู้เท่าทันสื่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the result of project-based learning on media literacy in the 21st century for upper elementary school students and 2) study the satisfaction of upper elementary school students with project-based learning. The population consisted of 31 students in grades 4-6 at Wat Nong Suttha School. The tools used were 1) a project-based learning plan on media literacy in the 21st century 2) a learning achievement test on media literacy in the 21st century for upper elementary school students, and 3) a satisfaction questionnaire for upper elementary school students on project-based learning.

The results showed that 1) learning achievement post-test was higher than pre-test at the highest level, and students had knowledge about the highest 21st century media literacy in creative, followed by participation, assessment, access, and analytical, respectively, 2) the average learning achievement of 89.24 percent passed the 80 percent criterion, which was statistically significant at the .01 level, 3) the efficiency of learning (E_1/E_2) was 80.52/89.24, higher than the standardized criterion of 80/80, and 4) the upper elementary students had satisfaction levels with project-based learning at the highest level.

Keywords: Project-Based Learning, Media Literacy, Learning Achievement

1. บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 จะเห็นว่าการศึกษามีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์ในทุกด้าน การเรียนรู้ การคิดสร้างสรรค์ ความท้าทาย และความซับซ้อน สะท้อนถึงโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงด้วยความท้าทายและโอกาสใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันส่วนใหญ่โรงเรียนมีหลักสูตรการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง [1] ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้จากประสบการณ์ ผู้เรียนได้ทำงานกับปัญหาและความท้าทายในโลกแห่งความเป็นจริงและใช้การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจในการสร้างทักษะพัฒนาวิธีแก้ปัญหา นอกจากนี้การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาในระดับที่หลากหลาย ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมหาวิทยาลัย และในหลากหลายสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปะ โดยใช้เป็นทางเลือกแทนการสอนแบบบรรยายดั้งเดิมและยังเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากกว่าสำหรับการสอนนักเรียนถึงความรู้ ทักษะและความสามารถ

ที่จำเป็นต่อการประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 [2] โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21

การรู้เท่าทันสื่อเป็นความสามารถในการเข้าถึงการวิเคราะห์ การประเมินและการสร้างสื่ออย่างมีวิจารณญาณ เป็นความสามารถในการทำความเข้าใจวิธีการสร้างข้อความสื่อและใช้ความรู้ในการตัดสินใจอย่างรอบรู้เกี่ยวกับสื่อที่บริโภคและสร้างขึ้น ซึ่งการรู้เท่าทันสื่อเกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจสื่อรูปแบบต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สื่อสังคมออนไลน์และอินเทอร์เน็ตและวิธีที่สื่อเหล่านี้มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมของผู้บริโภค นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการรับรู้ถึงอคติ การโฆษณาชวนเชื่อและข้อมูลที่ผิดและการประเมินแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ จึงเห็นได้ว่าการรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะที่จำเป็นในโลกปัจจุบัน ซึ่งหากได้รับข่าวสารจากสื่ออย่างต่อเนื่อง ช่วยให้ผู้บริโภคเป็นพลเมืองที่มีข้อมูลและมีความกระตือรือร้น สามารถตัดสินใจอย่างรอบรู้เกี่ยวกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับเยาวชนในการพัฒนา เนื่องจากสื่อในศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ทั้งนี้การรู้เท่าทันสื่อที่สำคัญ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึง การวิเคราะห์ การประเมิน การสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วม ซึ่งการที่ผู้บริโภคมีความรู้เท่าทันสื่อจะช่วยให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้ทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่ซับซ้อนและหลากหลาย [3,4,5,6]

จากการศึกษาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 รวมถึงนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

3. สมมติฐานการวิจัย

การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับหลักทฤษฎีการเรียนรู้การสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) คณะผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) ประสิทธิภาพของการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (E_1/E_2) สูงกว่าเกณฑ์ 80/80

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One-Group Pretest Posttest Design) ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนวัดหนองสุทธะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 31 คน [7]

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น 2 ส่วนดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่องการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 แผน 18 ชั่วโมง ประกอบด้วย หัวข้อสำคัญ ได้แก่ (1) ผลการเรียนรู้ (2) สารสำคัญ (3) จุดประสงค์การเรียนรู้ (4) สารการเรียนรู้ (5) สื่อการเรียนรู้ (6) กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมความพร้อม ขั้นตอนต้นความสนใจ ขั้นตอนจัดกลุ่ม ขั้นตอนแสวงหาความรู้ ขั้นสรุปผลของโครงงาน ขั้นนำเสนอและขั้นประเมินผล และ (7) การประเมินผลผ่านการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญมีค่าความสอดคล้องเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.30 เมื่อเทียบกับเกณฑ์แล้วอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมมากที่สุด

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

(1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการเข้าถึง ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมิน ทักษะการสร้างสรรค์และทักษะการมีส่วนร่วม เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 3 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ผ่านการการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งเป็นการพิจารณาความสอดคล้องและความ

บทควาณวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

เหมาะสมของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 ถึง 1.00 ซึ่ง IOC ควรมีค่าตั้งแต่ .05 ถึง 1.00 นั้นหมายความว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสอดคล้องกับรายการประเมิน จากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์คุณภาพเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ พบว่า ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.44-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25-0.88 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ 0.71 แสดงว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูง และมีความเหมาะสมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

(2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำนวน 10 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งเป็นการพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการของการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ซึ่ง IOC ควรมีค่าตั้งแต่ .05 ถึง 1.00 นั้นหมายความว่า แบบสอบถามความพึงพอใจมีความสอดคล้องกับรายการประเมิน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ซึ่งแสดงว่า แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูงมากและมีความเหมาะสมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับประชากร โดยใช้แบบทดสอบการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ก่อนการใช้โครงงานเป็นฐานในการเรียนทักษะการรู้เท่าทันสื่อใน

ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ

2) ทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในการเรียนการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การจัดทำโครงงานกับประชากร จำนวน 9 วัน วันละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 18 ชั่วโมง พร้อมทั้งเก็บคะแนนระหว่างการทดลอง

3) ทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้โครงงานเป็นฐานในการเรียนทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ และบันทึกคะแนนเก็บไว้

4) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนวัดหนองสุทธะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การทดสอบการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยคณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

(1) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ก่อนเรียนและหลังเรียนวิเคราะห์โดยใช้สถิติการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test แบบ Dependent Sample

(2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายกับเกณฑ์ร้อยละ 80 วิเคราะห์โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละและ t-test แบบ One Sample

(3) ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ตามเกณฑ์ 80/80 วิเคราะห์โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

2) ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

คะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	31	45	21.45	5.95	-16.48	.00*
หลังเรียน	31	45	40.16	2.63		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ก่อนเรียนและหลังเรียน

พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนแตกต่างกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายหลังเรียน โดยพิจารณาเป็นรายด้าน

การรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับผลสัมฤทธิ์
1. การสร้างสรรค์	31	9	8.26	0.68	91.76	ดีมาก
2. การมีส่วนร่วม	31	9	8.06	0.85	89.61	ดีมาก
3. การประเมิน	31	9	7.97	0.98	88.53	ดีมาก
4. การเข้าถึง	31	9	7.97	0.91	88.53	ดีมาก
5. การวิเคราะห์	31	9	7.90	1.04	87.81	ดีมาก
รวม			8.03	0.89	89.25	ดีมาก

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 อันดับแรกคือ การสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับดีมาก การประเมินอยู่ในระดับดีมาก การเข้าถึงอยู่ในระดับดีมาก

และการวิเคราะห์อยู่ในระดับดีมาก ตามลำดับ

5.2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย กับเกณฑ์ร้อยละ 80 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 3

บทควาณวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ตามเกณฑ์ร้อยละ 80

คะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	t	p
ระหว่างเรียน	31	25	20.13	1.45	80.52	77.04	.00*
หลังเรียน	31	45	40.16	2.63	89.24	84.88	.00*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ตามเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน มีค่าร้อยละ 89.24 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ประสิทธิภาพของการเรียนการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	25	20.13	1.45	80.52
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	45	40.16	2.63	89.24

จากตารางที่ 4 ประสิทธิภาพของการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า ผลรวมคะแนนจากการทำโครงงานเรื่องการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.13 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.52 แสดงว่ามีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 80.52 และคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

ตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.16 คิดเป็นร้อยละ 89.24 แสดงว่ามีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 89.24 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (E_1/E_2) มีค่าเท่ากับ 80.52/89.24 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80

5.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน

ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การนำเสนอผลงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง	4.95	0.22	มากที่สุด

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (ต่อ)

ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. ความกล้าแสดงออกทางความคิด	4.95	0.22	มากที่สุด
4. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.90	0.31	มากที่สุด
5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน	4.85	0.37	มากที่สุด
6. ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	4.80	0.41	มากที่สุด
7. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน	4.75	0.44	มากที่สุด
8. การนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษาในอนาคต	4.70	0.47	มากที่สุด
9. การทำงานเป็นทีม	4.45	0.76	มาก
10. การจัดการข้อขัดแย้งจากการทำงานร่วมกัน	4.40	0.50	มาก
รวม	4.78	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนมีความพึงพอใจอันดับแรก คือ การนำเสนอผลงาน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง และความกล้าแสดงออกทางความคิด มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษาในอนาคตมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การทำงานเป็นทีมมีความพึงพอใจในระดับมาก และการจัดการข้อขัดแย้งจากการทำงานร่วมกันมีความพึงพอใจในระดับมากตามลำดับ

6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21

ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 อันดับแรกคือ การสร้างสรรค์ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วม การประเมิน การเข้าถึง และการวิเคราะห์ ตามลำดับ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเฉลี่ยร้อยละ 89.24 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ประสิทธิภาพของการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (E_1/E_2) มีค่าเท่ากับ 80.52/89.24 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และ 4) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจากผลการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ได้ รวมถึงสามารถนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

บทควาณวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ให้มีประสิทธิภาพต่อไปได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่องการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ที่ได้พัฒนาขึ้นนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการสอนการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 แก่นักเรียนระดับชั้นอื่นหรือโรงเรียนอื่นได้และยังสามารถนำไปต่อยอดการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ด้านอื่นต่อไปได้ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ นาคมุลินท์ [8] ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยการสอนแบบโครงงานเรื่องอาเซียนศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านด้ามพรา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องอาเซียนศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านพราที่เรียนจากวิธีสอนแบบโครงงาน สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของเกตุธัช กัญจนพุมานพ และคณะ [9] ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและทักษะการรู้ดิจิทัลของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า การจัดการเรียนสุขศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการรู้ดิจิทัลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่าการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาแบบปกติและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเมธ พวงทอง และคณะ [10] ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองโกวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้จากผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเฉลี่ยร้อยละ 89.24 ซึ่งผ่านเกณฑ์

ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ แต่เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนที่ดียิ่งขึ้น ครูผู้สอนควรมีเวลาให้นักเรียนได้ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมที่มากยิ่งขึ้น เช่น ควรให้นักเรียนได้ศึกษาเป็นระยะเวลา 1 เทอม เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คณะผู้วิจัยพบว่า สื่อที่นักเรียนวิเคราะห์มีความหลากหลายน้อย หากได้เรียนรู้สื่อหลายรูปแบบและครบถ้วน ก็จะรับมือและรู้เท่าทันสื่อได้ในชีวิตจริง

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายนั้น ไม่มีกิจกรรมที่ตื่นเต้น หรือไม่มีกิจกรรมสนุก ๆ ทำให้นักเรียนอาจจะเคร่งเครียดจนเกินไปคณะผู้วิจัยจึงแนะนำว่า ควรมีการศึกษาวิจัยการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิชยานนท์ สุทธิโส. (2558). การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ภายใต้บริบทอาเซียนในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2556-2565). วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร, 10(2), 142-162.
- [2] ชมพู เนื่องจำนงค์, ภัทรยุทธ โสภอัครวรรณ์ และอัจฉรา ธนียะ. (2563). กรอบทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 6(1), 623-640.
- [3] Livingstone, S., & Sefton-Green, J. (2016). The class: living and learning in the digital age. New York : NYU Press.
- [4] National Association for Media Literacy Education. (2018). Core principles of media literacy education in the United States. Retrieved January 25, 2023, from <https://namle.net/publications/core-principles/>
- [5] ปวีณา มะแซ. (2561). การพัฒนาแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบแบบพหุวิภาค. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- [6] นักรบ นาคสุวรรณ. (2564). การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์
ของนักศึกษาไทยในยุคดิจิทัล. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี,
15(1),490-502.
- [7] โรงเรียนวัดหนองสุทธนะ. (2566). ข้อมูลนักเรียน. [สืบค้นเมื่อ
วันที่ 21 มกราคม 2566]. จาก https://data.bopp-obec.info/web/index_view_stu.php?School_ID=1019600173
- [8] วราภรณ์ นาคมุขลินท์. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้
โดยการสอนแบบโครงงานเรื่องอาเซียนศึกษาที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิด ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านด้ามพรว้า จังหวัด
อุบลราชธานี. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย-
ธรรมาธิราช.
- [9] เกตุธัช กัญจนขุมบุรพ, จินตนา สรายุทธพิทักษ์ และ
สริญญา รอดพิพัฒน์. (2565). การพัฒนาการเรียนรู้
ฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน
ร่วมกับ สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสุขศึกษาและทักษะการรู้ดิจิทัลของนักเรียน
ประถมศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬา
แห่งชาติ, 15(1),73-86.
- [10] สุเมธ พวงทอง, สุวรรณีย์ ยะหะกร และอภิรักษ์ อนุะมาน.
(2565). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนอง
โกวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ลพบุรี เขต 2. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด,
16(3),98-108.